

10.11.2021

Valtuuston neuvottelutoimikunta
Kaupunginhallitus
Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta

Asia: Selvitys sairaalapaikkojen riittävydestä ja toimenpiteet tilanteen parantamiseksi

Vanhusneuvosto kiinnittää vakavasti huomiota espoolaisten vanhusten palvelujen tilanteeseen Vetoamme, että Espoon päättäjät perehtyvät "selvitykseen sairaalapaikkojen riittävydestä ja toimenpiteistä tilanteen parantamiseksi"

<https://espool.oncloudos.com/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=2021441-3> ja ryhtyvät osaltaan toimenpiteisiin tilanteen parantamiseksi.

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta on käsitellyt selvitystä 13.10.2021/18§, päättänyt lähettää sen kaupunginhallitukselle.

Useat toimenpiteistä eivät ole lautakunnan/toimialan toimivallassa, mm. koska osa edellyttää lisärahoitusta, johon ei ole voitu varautua vuoden 2022 talousarviossa.

Tilanne on jo nyt kriittinen, saati seuraavan 5-10 vuoden kuluessa, jolloin suuret ikäluokat ylittävät 80 vuoden iän. Seuraavan kymmenen vuoden aikana 80-89 vuotiaiden määrän arvioidaan puolitoistakertaistuvan ja 90 + ikäluokkaan kuuluvien määrän kolminkertaistuvan. Hoidon ja hoivan tarve lisääntyy voimakkaasti.

Toimenpiteitä ei voi lykätä sote-uudistuksen nojalla. **Yli 65 vuotiaita espoolaisia on 50 000 vuonna 2024 järjestipä palvelut kumpi tahansa, Espoon kaupunki tai Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue. Espoon kaupungilla on käytännössä myös Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella päävastuu. Pääosa päätöksentekijöistä tulee olemaan myös Espoon kaupungin päätöksentekijöitä.**

Sosiaali- ja terveystalvet ovat vanhusten terveyden ja hyvinvoinnin kannalta oleellisia. Terveystemme ja hyvinvointimme on riippuvainen niistä.

Espon vision mukaan Espoo on vastuullinen ja inhimillinen edelläkävijäkaupunki, jossa kaikkien on hyvä asua, oppia, tehdä työtä ja yrittää ja jossa espoolainen voi aidosti vaikuttaa.

Espon arvot: Espoo on asukas- ja asiakaslähtöinen, Espoo on vastuullinen edelläkävijä. Espoo on oikeudenmukainen.

Visio ja arvot pitävät sisällään vanhusten hyvän hoidon.

10.11.2021

Näin ei ole ko. asiantuntevan selvityksen mukaan: kotona asuvilla on hoitovaje, sairaalassa paikkoja on kiinni ja virtaus hidastunut, pääsy tehostettuun palveluasumiseen on vaikeutunut samoin kuin erikoissairaanhoidosta Espoon sairaalaan.

On hyvä, että hoivakotien hoitajamitoitusta vanhusta kohden on nostettu, mutta seurauksena on ollut hoivakoti- ja sairaalapaikkojen sulkeminen, koska henkilökuntaa ei ole saatavissa. Henkilökunta uupuu ja kierre on valmis.

Hyvä selvitys on tehty ymmärrettävästi asiakasvirtojen tehokkuuden näkökulmasta. Vanhusneuvosto korostaa vanhuksen näkökulmaa: Tavoitteena (s.7) ovat **oikea-aikaiset, turvalliset ja sujuvat kotiutumiset** Espoon sairaalasta. Toteutuuko vanhusten turvallisuus ja toimintakyvyn edistämisen tavoite hoitoketjun eri vaiheissa.

Keskeinen ja akuutti syy on henkilöstöpula prosessin eri vaiheissa.

Selvityksessä esitetyt lukuisat toimenpiteet tulee ottaa vakavasti erityisesti henkilöstön riittävyyden osalta. Kaikki keinot on käytettävä.

Alla esitetyt summat ovat kohtuullisia verrattuna siihen, että esimerkiksi Helsingissä on budjetissa varattu 5 miljoonaa euroa palkkakehitysohjelmaan, jotta palkkoja voidaan korottaa keskeisillä henkilöstöpula-aloilla henkilöstön veto- ja pitovoiman tukemiseksi”.

Vanhusneuvosto esittää:

- Vanhusten palvelujen (kotihoito, kotisairaala, pitkäaikaishoito) varahenkilöstöllisiä korotetaan ja varahenkilöstön määrää kasvatetaan selvityksen sivuilla 5 ja 6 esitetyin tavoin (15 lisävakanssia). Määrärahatarve on yhteensä 650 000 €, mihin lisämäärärahaan varaudutaan vuoden 2022 talousarviossa.
- Kartoitetaan mahdollisuus avata Espoon sairaalan päivystysosastolle 2-4 lisäpaikkaa jopa yli 30 tuntia kestäneiden odotusaikojen lyhentämiseksi. Määrärahatarve on 125000 - 250 000 €/v riippuen lisättävien paikkojen määrästä (s.9), mihin lisämäärärahaan pitäisi varautua vuoden 2022 talousarviossa, se on kannattavampaa kuin maksaa nykyiseen tapaan siirtoviivmaksuja.

10.11.2021

Hoivapaikkajonossa on 94 henkilöä, joista ainakin 8 osalta vanhuspalvelulain 18 §:n edellyttämä 90 vrk aika ylittyy eli tilanne on vanhuspalvelulainvastainen.

Vanhusneuvosto ehdottaa ostettavaksi 20 kiinteää lisäpaikkaa Kaunialan sairaalasta vuodeksi 2022. Tämä auttaa Espoon sairaalan toimintaa ja henkilökuntaa.

Ensi vuoden talousarvioehdotuksessa korostetaan ikääntyneiden määrän voimakasta kasvua, mikä merkitsee entistäkin suurempaa palvelutarvetta. Kuitenkin ehdotus sisältää ikäihmisten palvelujen tuottavuuden kehittämistä eri keinoin 3,3 miljoonan euron edestä; kotihoito 1,8 miljoonaa, pitkäaikaishoidon oman tuotannon kehittäminen 0,5 miljoonaa ja sairaalan kustannusrakenteen kehittäminen 1 miljoonaa euroa.

Toiminnan kehittäminen on äärimmäisen tärkeää, mutta vanhusneuvosto ei pidä realistisena edellä mainitun 3,3 miljoonan euron tuottavuuden kehitystä ikääntyneiden palveluissa. **Vanhusneuvosto toteaa, että tuottavuustavoitetta ei voi toteuttaa hoivan laatua heikentämällä tai henkilöstön työpanosta/asiakas pienentämällä.** Esimerkiksi kotihoidossa palvelutarpeen kasvu jatkuu eikä asiakaskäyntien aikaa voida enää nykyisestä lyhentää. Henkilöstö uupuu ja vaje kasvaa, jolloin kierre kiihtyy.

Lisäksi vanhusneuvosto esittää, että hoitohenkilökunnalle osoitetaan nykyasuntokannasta työsuhdeasuntoja, hankitaan uusia ja käynnistetään kiireellisesti työsuhdeasuntojen rakentaminen ja palataan työsuhdeasuntojen tarjontakäytäntöön, jotta matalapalkkainen hoitohenkilökunta pystyisi asumaan Espoossa.

ESPOON VANHUSNEUVOSTO

Olli Männikkö
Puheenjohtaja

Marja-Liisa Lahtinen
Varapuheenjohtaja

Kerttu Perttilä
Jäsen

Katri Rannisto
Jäsen

Erja Tikka
Jäsen

10.11.2021